

HUOLEN PUHEEKSI OTTAMINEN

**Huolen puheeksi ottamisen opas
varhaiskasvatuksen henkilöstölle**

AMK-opinnäytetyö
Julia Tirronen
Sosionomi
Varhaiskasvatus
Metropolia Ammattikorkeakoulu
Kevät 2024

Sisällys

Johdanto	1
Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö	2
Huolen tunnistaminen	5
Huolen vaiheet	6
Huolen puheeksi ottaminen	8
Huolen puheeksi ottamisen jälkeen	9
Lastensuojeluilmoitus	10
Yhteistyö eri toimijoiden kanssa	12
Kertaus	14
Lähteet	16

Johdanto

Opinnäytetyön tarkoituksena on lisätä varhaiskasvatuksen henkilöstön osaamista huolen puheeksi ottamisen tilanteissa. Opinnäytetyö on monimuotoinen kehittämistyö. Tämä opas on opinnäytetyössä kehitetty opas ja löytyy opinnäytetyön liitteenä ja erillisenä tiedostona.

Opinnäytetyön työelämäkumppanina toimii Asikkalan kunta. Opinnäytetyön liitteenä on tulostettava digitaalinen opas huolen puheeksi ottamisesta Asikkalan kunnan varhaiskasvatuksen henkilöstölle. Oppaan tarkoituksena on lisätä kunnan varhaiskasvatuksen työntekijöiden tietoisuutta huolen puheeksi ottamisesta ja huolen vyöhykkeistä.

Asikkalan kunta sijaitsee Päijät-Hämeessä. Asukasluvultaan Asikkala on noin kahdeksan tuhannen asukkaan kunta.

Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö

Kohtaaminen ja vuorovaikutus

Varhaiskasvatuksessa jaetaan päivittäin tietoa huoltajien kanssa lapsen päivän kokemuksista ja tapahtumista. Tärkeitä ovat lapsen osaamista ja kehitystä myönteisesti kuvaavat ja kannustavat viestit. Lapsen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin turvaamisen kannalta tärkeitä ovat huoltajien ja henkilöstön keskustelut sekä havainnot lapsen päivästä. Huoltajien ja henkilöstön luottamuksellinen ilmapiiri mahdollistaa yhteistyön myös, esimerkiksi tilanteissa, joissa lapsen tai perheen hyvinvoinnista herää huoli.

Kohtaamisessa ja vuorovaikutuksessa tulee huomioida kuinka itse on läsnä tilanteessa ja miten näkee toisen ihmisen sekä tilan antamisen toiselle osapuolelle. Jokainen kohtaaminen ja vuorovaikutustilanne on erilainen ja jokaiseen tilanteeseen vaikuttaa vahvasti vuorovaikutuksen osapuolet. (Mönkkönen 2018.)

Varhaiskasvatuksessa yhteistyö huoltajien kanssa alkaa jo ensimmäisestä kohtaamisesta. Vuorovaikutus saattaa muuttaa muotoaan vuosien varrella lapsen varhaiskasvatusaikana, mutta työntekijän tulee panostaa yhteistyöhön koko lapsen varhaiskasvatusajan.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2022) tuodaan esiin varhaiskasvatuksen vastuu yhteistyön suunnitelmallisuudesta ja toteutumisesta lapsen huoltajien kanssa. Yhteistyön tavoitteena on taata laadukas pedagoginen varhaiskasvatustoiminta.

- ◆ **Läsnäolo**
- ◆ **Kuinka näen toisen?**
- ◆ **Tilan antaminen**

Dialogisuus

Sosiaalipedagogisen näkökulman mukaan dialogisuudella tarkoitetaan arvokasta ja kunnioittavaa keskustelukumppanin kohtaamista.

Dialogisessa kohtaamisessa on tärkeä ottaa huomioon toisen kunnioitus, empaattisuus, avoimuus, luottamus, läsnäolo ja aktiivinen kuuntelu.

Varhaiskasvatuksessa dialogista vuorovaikutusta voidaan nähdä erilaisissa muodoissa. Dialogisuutta voidaan nähdä varhaiskasvattajan ja lapsen välillä, työyhteisössä tai huoltajan ja varhaiskasvattajan välillä. Tässä oppaassa keskitytään huoltajan ja varhaiskasvattajan väliseen dialogiseen vuorovaikutukseen.

Dialogisuus nähdään vastavuoroisena tilanteena, jossa molemmat osapuolet pääsevät vaikuttamaan tilanteen luomiseen ja kulkuun. Huoltaja ja työntekijä rakentavat tilanteessa yhteistä ymmärrystä molempien ehdoilla. Työntekijän tulee kuitenkin herkästi lukea tilannetta ja tunnistaa tilanteeseen sopiva rytmi tai tarvitseeko huoltaja enemmän aikaa vuorovaikutukseen.

Dialogisuus ei tarkoita samanmielisyyttä käsiteltävästä asiasta, mutta dialogisuus tarvitsee muita tunnusomaisia piirteitä toteutuakseen. Näitä ovat esimerkiksi kunnioittava kohtaaminen, luottamus ja läsnäolo.

Varhaiskasvatuksen ja huoltajien yhteinen kasvatusyhteistyö sitoo molemmat osapuolet huolehtimaan lapsen turvallisesta kasvusta ja kehityksestä. Varhaiskasvatuksessa työntekijän täytyy olla aktiivinen ja ylläpitää dialogista vuorovaikutusta, sekä olla aloitteiden tekijänä vuorovaikutuksessa.

◆ Vastavuoroinen vuorovaikutus

◆ Kunnioittaminen, luottamus, avoimuus, läsnäolo, empaattisuus ja aktiivinen kuuntelu

Perheen voimavarojen tunnistaminen ja tukeminen

Voimavaroilla tarkoitetaan jokaiselle henkilökohtaisia asioita, jotka tukevat ja auttavat jaksamaan arjessa, sekä antavat voimaa vaikeissa tilanteissa. Voimavara ajattelussa korostuu ajatus tavoitteellisuudesta ja toiveikkuudesta. Voimavaroista puhuttaessa korostuu myös myönteinen tapa kohdata haasteita, suhtautua itseensä ja kohdata kuormittavia tekijöitä. Voimavaroista voi hyötyä jos ne pystytään tunnistamaan, vahvistamaan ja vaalimaan.

Voimavaroja on tärkeä tunnistaa niin lapsesta kuin perheestä. Jos työntekijä tunnistaa voimavaroja voi hän antaa myönteistä palautetta. Voimavarat auttavat myös silloin kun keskusteluun lisätään ehdotus mahdollisesta tuesta. Työntekijän on tärkeä arvioida mitä tukea perheelle tarjoaa ja mikä perheen on mahdollista ottaa vastaan ja mihin perheen on mahdollisuus osallistua. Tilanteen ja tukitoimien arviointi edellyttää työntekijältä samaistumista ja eläytymistä perheen tilanteeseen väliaikaisesti.

Voimavaroja pohtiessa voi apukysymyksenä käyttää esimerkiksi mitkä asiat sinua kiinnostavat tai millaiset asiat auttavat sinua jaksamaan silloin kun sinulla on vastoinkäymisiä?

Esimerkkejä voimavaroista

- Lapsen kiinnostuksen kohteet
- Ruokailutilanteet
- Lapsi tulee mielellään päiväkotiin
- Lapsi osaa pitää puolensa
- Lapsen rikas mielikuviutus
- Koti
- Arvot
- Harrastukset
- Unelmat
- Ihmissuhteet

- ◆ Voimavarat tukevat ja auttavat jaksamaan
- ◆ Voimavarojen tunnistaminen, vahvistaminen ja vaaliminen
- ◆ Myönteinen palaute

Huolen tunnistaminen

Työntekijän omaa tunnetta huolesta voidaan käyttää huolen määrittelynä tai mittarina. Huolen tunne nousee esille silloin, kun tilanteen epäillään menevän huonompaan suuntaan ilman muutosta. Työntekijän tulee miettiä miten kauan hänen omat voimavaransa ja osaaminen riittävät auttamaan tilannetta. Työntekijä on saattanut tehdä jo erilaisia toimenpiteitä ja auttaa, mutta vaste tilanteessa ei ole ollut riittävä. Jos toimenpiteet eivät ole riittäviä, voi olla tarpeen lisätä mukaan myös muiden voimavaroja tilanteen ratkaisemiseksi.

Perheiden kannalta on tärkeää, että huoli tunnistetaan varhaisessa vaiheessa ja huoleen puututaan riittävän ajoissa. Varhaiskasvatuksessa on mahdollista havainnoida lasta päivittäin ja se saattaa helpottaa tuentarpeen huomaamista ja arviointia.

Työntekijän on tärkeä muistaa, ettei aina tarvitse tietää kaikkea ennen huolen puheeksi ottoa. Tärkein on ottaa huoli puheeksi, vaikka joskus voi selvittää, ettei syytä huoleen olisikaan.

Huolen tunnistaminen varhaisessa vaiheessa on ennaltaehkäisevän työskentelyn tärkein osa. On tärkeä siirtää painopiste ennaltaehkäiseviin palveluihin ja menetelmiin, ja näin vähentää korjaavien palveluiden tarvetta.

Työntekijän muistilista

- ◆ Huoli on tunne
- ◆ Huolen tunnistaminen varhaisessa vaiheessa on tärkeää
- ◆ Tärkeintä on ottaa huoli puheeksi

Huolen vyöhykkeistö

Huolen vyöhykkeet toimivat apuna huolen arvioimisessa ja apuna huolen puheeksi ottamisessa. Huolen vyöhykkeet on jaettu Erikssonin ja Arnkillin (2012) mukaan erilaisiin vyöhykkeisiin.

Huolen vyöhykkeistö on jaettu neljään huolen vyöhykkeeseen. Vyöhykkeet on huoleton tilanne, pieni huoli, harmaa vyöhyke ja suuri huoli. Huolen vyöhykkeet on jaettu vielä osiin, jotka on merkitty numeroin.

Taulukko auttaa työntekijöitä tunnistamaan helpommin, millä tasolla huolen tunne on. Taulukko toimii myös moniammatillisen yhteistyön tukena, selkeyttämässä eri toimijoiden huolen tunnetta.

Erikssonin ja Arnkillin (2012) huolen vyöhykkeet on kuvattuna alla olevassa taulukossa.

TAULUKKO 1. Työntekijän kokeman lasta/nuorta koskevan huolen vyöhykkeistö

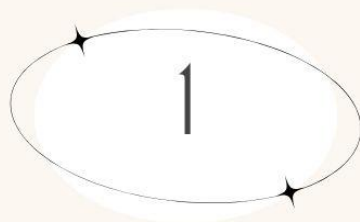
HUOLETON TILANNE	PIENI HUOLI		HARMAA VYÖHYKE		SUURI HUOLI	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Ei lainkaan huolta.	Pieni huoli tai ihmettely käynyt mielessä; luottamus omiin mahdollisuuksiin vahva.	Huoli tai ihmettely käynyt toistuvasti mielessä; luottamus omiin mahdollisuuksiin hyvä. Ajatuksia lisävoimavarojen tarpeesta.	Huoli kasvaa; luottamus omiin mahdollisuuksiin heikkenee. Mielessä toimovus lisävoimavaroista ja kontrollin* lisäämisestä.	Huoli tuntuva; omat voimavarat ehtymässä. Selvästi koettu lisävoimavarojen ja kontrollin lisäämisen tarve.	Huolta paljon ja jatkuvasti; lapsi/nuori vaarassa. Omat keinot loppumassa.	Huoli erittäin suuri; lapsi/nuori välittömässä vaarassa. Omat keinot lopussa. Muutos lapsen tilanteeseen saatava heti.

* kontrolli = tilanteen hallinnan lisääminen esimerkiksi rajoittamalla jotain epätoivottavaa asiaa.

TAULUKKO 1: ERIKSSON & ARNKIL 2012. HUOLI PUHEEKSI. OPAS VARHAISISTA DIALOGEISTA.

HUOLEN VYÖHYKKEET

ERIKSSON & ARNKIL, 2012

HUOLETON TILANNE

HUOLETON TILANNE ON SILLOIN KUN TYÖNTEKIJÄ KOKEE KAIKEN SUJUVAN HYVIN. LAPSI OPPII, KEHITTYY JA KASVAA NORMAALISTI, JA TYÖNTEKIJÄ KOKEE LAPSEN KASVUOLosuhteet HYVIKSI.

PIENI HUOLI

TYÖNTEKIJÄ KOKEE PIENTÄ HUOLTA LAPSEN TILANTEESTA. TYÖNTEKIJÄ KOKEE KUITENKIN LUOTTAMUSTA OMIIN MAHDOLLISUUKSIINSA AUTTAA TILANTEESSA. PIENEN HUOLEN VYÖHYKKEELLÄ TYÖNTEKIJÄT KOKEVAT HUOLEN PUHEEKSI OTTAMISEN HELPOKSI. PIENEN HUOLEN VYÖHYKE TOIMII HYVÄNÄ MAHDOLLISUUTENA TOTEUTTAA VARHAISTA PUUTTUMISTA.

HARMAA VYÖHYKE

HARMAALLA VYÖHYKKEELLÄ HUOLEN JO TUNTEE JA HUOLI KASVAA ENTISESTÄÄN. USEIN HUOLI KOETAAN EPÄSELVÄNÄ 'TÄLLÄ VYÖHYKKEELLÄ. TYÖNTEKIJÄN OMAT KEINOT EIVÄT OLE ENÄÄ RIITTÄVIÄ TAI NE ON JO KÄYTETTY TILANTEEN AUTTAMISEEN. HUOLEN OLLESSA HARMAALLA VYÖHYKKEELLÄ TYÖNTEKIJÄ JOUTUU POHTIMAAN MITEN TILANTEESSA TULISI EDETÄ VELVOLLISUUKSIEN NÄKÖKULMASTA. TYÖNTEKIJÄLLÄ ON ILMOITUSVELVOLLISUUS LASTENSUOJELULAIN (417/2007) 40§ MUKAAN.

SUURI HUOLI

SUUREN HUOLEN ALUEELLA TYÖNTEKIJÄ KOKEE LAPSEN OLEVAN VAARASSA JA OMIEN KEINOJEN LOPPUNEEN. TYÖNTEKIJÄN ON PAKKO TOIMIA JA OTTAA YHTEYS TILANTEESTA, ESIMERKIKSI SOSIAALITYÖNTEKIJÄÄN TAI POLIISIIN. TYÖNTEKIJÄN SAATTAO OLLA HELPOMPI JA VARMEMPI TOIMIA SUUREN HUOLEN ALUEELLA, KUIN HARMAALLA VYÖHYKKEELLÄ, KOSKA SILLOIN ON PAKKO TOIMIA, EIKÄ TARVITSE MIETTIÄ. SUUREN HUOLEN ALUEELLA TILANTEESEEN PUUTTUMINEN ON SELVÄÄ.

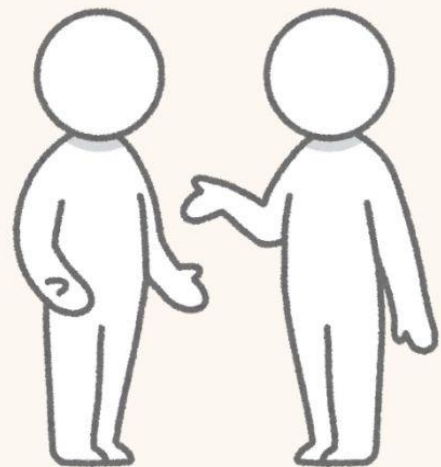

Huolen puheeksi ottaminen

Työntekijän tulee valmistautua huolen puheeksi ottamiseen, jos vain mahdollista. Tietoisella ennakkoinnilla työntekijä valmistautuu huolen puheeksiottoon ja voi löytää siihen hetkeen parhaiten sopivan tavan huolen esille ottamiseen. On hyvä pysähtyä ennakkoinnin äärelle, vaikka ennakkoinnit eivät osuisikaan oikeaan. Ennakkoinnilla voidaan kohdentaa huomio tiettyihin kiintopisteisiin. Henkisesti valmistautuneempi työntekijä pystyy kohtaamaan tilanteen rauhallisesti, eikä mene keskustelun aikana hämilleen tai pelästy. Joskus huoltajien välittömät reaktiot saattavat olla voimakkaita.

Tietoinen ennakkointi voi auttaa työntekijää löytämään toiveikkuutta tilanteeseen ja uusia toimintatapoja työskentelyyn. Joskus työskentelyn onnistuminen vaatii työntekijältä huolen puheeksi ottamisen useampaan kertaan.

Työntekijällä tulee olla rohkeus ottaa huoli puheeksi, mutta myös työntekijän tulee olla sensitiivinen ja herkkä ottaessaan huolen puheeksi. On tärkeä huomioida, että perhe saattaa kokea jo häpeää tai syyllisyyttä tilanteesta ja heillä saattaa olla pelko leimaantumisesta tai siitä, että perheeseen tai lapsiin suhtauduttaisiin jatkossa eri tavalla. Työntekijän tulee rohkaista perheitä kertomaan haasteista, jotta henkilökunta voi tukea lasta tai perhettä.

Työntekijän muistilista

- ◆ Tietoinen ennakkointi
- ◆ Rohkeus, sensitiivisyys ja herkkyys

Huolen puheeksi ottamisen jälkeen

Työntekijän tulee tarkastella tilannetta uuden tiedon perusteella. On tärkeä pohtia millä tasolla huoli on keskustelun jälkeen. Usein huoli on saattanut vähentyä keskustelun aikana tulleiden tietojen ja huoltajan yhteistyöhalukkuuden myötä.

Työntekijän voi tuntea puheeksi ottamisen jälkeen myös turhautumisen tunnetta. Työntekijälle voi paljastua keskustelun aikana enemmän tietoa, kun hän on osannut etukäteen ajatella. Työntekijä voi kokea olevansa huolestuneempi, kuin ennen keskustelua. On tärkeä kuitenkin huomioida, että huolen puheeksi ottaminen toi esille sen kaiken tiedon, mikä olisi muuten saattanut jäädä kokonaan pimentoon.

Huolen puheeksi ottamisen jälkeen työntekijän on hyvä pysähtyä pohtimaan miten tilanteen toteutti. On hyvä pohtia saiko kaiken sanottua mitä oli etukäteen suunnitellut. Tilanteita on hyvä käsitellä jälkikäteen, koska jokaisesta tilanteesta voi oppia uutta ja auttaa jatkossa.

Huolen puheeksi ottamisen jälkeen voi nousta esille tarve eri ammattilaisten väliselle yhteistyölle.

Huolen puheeksi ottamisen yhteydessä esille nousseet asiat saattavat johtaa huolen muuttumisen vakavaksi huoleksi, jolloin työntekijän tulee ryhtyä heti asiasta kuultuaan toimiin.

Työntekijän muistilista

- ◆ Tilanteen tarkastelu uuden tiedon valossa
- ◆ Työntekijän esille nousseiden tunteiden käsittely
- ◆ Pohdinta miten huolen puheeksiotto sujui

Lastensuojeluilmoitus

Lastensuojeluilmoituksen tekemiseen voi olla monta erilaista syytä tai seikkaa. Jokaisella on vastuu tehdä ilmoitus viipymättä tilanteen niin vaatiessa. Sosiaalihuollon henkilöstön tehtävänä on arvioida, johtaako ilmoitus kiireellisiin toimenpiteisiin. On myös tärkeä tehdä ilmoitus, vaikka ajattelisi jo jonkun toisen tehneen. Uudet havainnot ja ilmoitusten määrä antaa sosiaalihuollon ammattilaisille tarkemman kuvan tämän hetkisestä tilanteesta. Lastensuojeluilmoitus tulee tehdä, vaikka perhe olisi jo lastensuojelun asiakkaana.

Lastensuojelunilmoitus tulee tehdä jos havaitsee esimerkiksi:

- Lapseen kohdistuvaa väkivaltaa
- Puutteita lapsen hoidossa tai huolenpidossa
- Lapsen heitteillejätön
- Lapsen tarpeiden laiminlyönnin
- Huoltajan jaksamattomuutta
- Huoltajan päihde- tai mielenterveysongelmia
- Huoltajan oman hoidon laiminlyöntiä
- Lapsen ja huoltajan välisiä vakavia vuorovaikutusongelmia
- Puuttuva arjen tukiverkosto, silloin kun se vaarantaa lapsen hyvinvoinnin
- Lapsen itsetuhoisuus, mielenterveysongelmat, päihteiden käyttö tai osallistuminen rikolliseen toimintaan
- Lapsen suhteeton vastuu perheen arjesta
- Heikkotaloudellinen tilanne, silloin kun se vaarantaa lapsen hyvinvoinnin

(Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
2024. Lastensuojelun käsikirja.)

Lastensuojelu

Ilmoitusvelvollisuus

Ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluu esimerkiksi lasten päivahoito, nuorisotoimi, opetustoimi, poliisitoimi ja seurakunnat. Vaitiolovelvollisuus ei estä lastensuojeluilmoituksen tekoa, jos lapsen tilanteesta on huoli. Ainoa poikkeus on papin rippisalaisuus.

Ilmoitusvelvollisuus koskee vakituisia, määräaikaisia ja sijaisuutta tekeviä työntekijöitä.

Jos miettii ilmoituksen tekoa voi aina olla yhteydessä sosiaalipalveluihin kysyä apua tilanteesta tai kiireellisissä hätätilanteissa hätänumerosta 112.

Yhteystiedot

Lastensuojeluilmoituksen voi tehdä sähköisesti Päijät-sote.fi sivujen kautta.

Kiireellisissä lastensuojeluasioissa palvelee **lastensuojelun päivystys** arkisin klo 8-15.
Puh. 044 4828200

Sosiaalipäivystys palvelee ympärivuorokauden.
Puh. 044 4828201

Hätätilanteissa tulee soittaa aina numeroon 112

(Päijät-sote.fi)

Yhteystiedot saattavat muuttua.
Viitattu 4/2024.

◆ Yhteistyö eri toimijoiden kanssa

Moniammatillisuudella tarkoitetaan tiivistä yhteistyötä ja jaettua asiantuntijuutta eri toimijoiden välillä. Moniammatillisuudessa on tärkeä nähdä erilaiset näkökulmat ja joita eri ammattilaisilla on sekä yrittää oppia niistä. Työskentelyn kohteen mukaan määräytyy moniammatillisen ryhmän osallistujat ja heidän tehtävänsä ryhmässä. Moniammatillisessa työskentelyssä tulee ottaa huomioon asiakkaan kohtaaminen, kuulluksi tuleminen, yksilöllisyys ja asiakkaan vaikutusmahdollisuudet omaan elämäänsä liittyvissä päätöksissä.

Moniammatillinen työryhmä toimii, niin että jokainen edistää tavoitteita hyvässä vuorovaikutuksessa muiden työryhmän jäsenten kanssa.

Monialainen yhteistyö on tärkeä osa laadukasta varhaiskasvatusta. Varhaiskasvatuksen tulee olla suunnitelmallista, tavoitteellista ja systemaattista. On tärkeä muistaa, että lapsen ensisijainen etu ohjaa monialaista yhteistyötä. Jos lapsen hyvinvoinnista tai kehityksestä herää huoli moniammatillisen yhteistyön merkitys korostuu.

Ensisijaisesti moniammatillista yhteistyö perustuu huoltajien suostumukseen. Yhteistyötä tehtäessä tulee ottaa huomioon yhteiset käytännöt, periaatteet toiminnalle ja huolehtia salassapitoa ja tietojen vaihtoa koskevista asioista. Erityistyöntekijät, kuten toiminta-, puhe-, ja fysioterapeutit toimivat myös varhaiskasvatuksen työntekijöiden tukena ja tarjoavat konsultaatio apua lapsen asioissa.

Lasten, perheiden ja työntekijöiden tukena toimii monta erilaista lapsiperheen toimijaa Asikkalan kunnan ja Päijät-Hämeen hyvinvointialueen lapsiperhepalveluissa.

- ◆ Jos tilanne vaatii niin ota yhteys lapsiperhepalveluihin ja pyydä tietoa ja tukea tilanteeseen

Eri toimijoita

Neuvola palveluita järjestää Päijät-Sote ja Asikkalassa toimii yksi palvelupiste. Lastenneuvolan tarkoituksena on turvata lapsen kasvua ja kehitystä niin sosiaalisesta, fyysisestä ja psyykkisestä näkökulmasta. Neuvolassa tuetaan myös huoltajia lapsen hyvässä huolenpidossa ja turvallisessa, sekä lapsilähtöisessä kasvatuksessa.

Varhaiskasvatuksen erityisopettaja (Veo) toimii Asikkalan kunnan eri yksiköissä. Veon työhön kuuluu tukea myönteisellä tavalla lapsen kasvua ja kehitystä. Veo toimii ryhmissä yhteisöopettajana tai pitäen lapsille pienryhmiä. Veo osallistuu myös keskusteluihin, joissa käsitellään lasten tuentarpeita, arvioidaan ja suunnitellaan tuen muotoja.

Varhaiskasvatuksen yhteisökasvattaja toimii Asikkalan kunnassa. Yhteisökasvattaja pitää tunne- ja vuorovaikutustyöntelyä ryhmissä, sekä on läsnä ryhmien toiminnassa muutenkin. Yhteisökasvattajan työhön kuuluu perheiden kanssa tehtävä työ, varhaiskasvatussuunnitelma- keskusteluihin osallistuminen, vanhemmuuden vahvistamista ja tapahtumiin osallistumista. Varhaiskasvatuksen yhteisökasvattaja osallistuu ryhmän varhaiskasvatuksen opettajan työparina lapsen varhaiskasvatuksen aloituspalaveriin päiväkodilla tai lapsen kotona.

Arjen tuen palveluissa on tarjolla monenlaista palvelua perheille. Palveluissa on tarjolla esimerkiksi perheohjaajan tuki arjen päivärytmin, vuorovaikutuksen, rajojen asettamisen, vanhemmuuden tai jaksamisen osalta. Lähiyöntekijä voi antaa tukea, jos on huoli perheeseen, vapaa-aikaan tai kouluun liittyvissä asioissa. Psykiatrinen sairaanhoitaja voi olla tukemassa perheen elämänhallintaa, terveyttä tai hyvinvointia. Kotipalvelu voi olla mukana perheen arjessa tukemassa arjen sujumista.

Alaikäisten mielenterveys ja perheneuvolapalvelut tarjoavat tukea perheille vauvan odotuksesta täysi-ikäisyyden kynnykselle asti. Palvelu tarjoaa tukea lapsen kasvatukseen ja kehityksen aiheisiin, sekä tukee perheitä elämän haastavissa hetkissä. Toimintaa on myös ympäristökunnissa, vaikka päätoimisesti palvelu toimii Lahden perhekeskuksessa.

Lasten ja nuorten kuntoutus ja apuvälinepalvelut ovat lapsille ja nuorille tarkoitettuja perustason kuntoutuspalveluita. Palveluun usein hakeudutaan neuvolan tai kouluterveyden läheteellä iän mukaan. On myös mahdollista huoltajan ottaa itse suoraan yhteys avokuntoutuksen numeroon, jos huoli lapsen kehityksestä herää. Asikkalassa on yksi lasten ja nuorten kuntoutuksen toimipiste. Lapsille ja nuorille palvelu tarjoaa perustason puheterapiaa, toimintaterapiaa ja fysioterapiaa. Päijät-Hämeen keskussairaala vastaa erikoissairaanhoidon kuntoutussuunnittelusta ja ohjauksesta, sekä apuvälinepalveluista lapsille ja nuorille.

KERTAUS

YHTEISTYÖ HUOLTAJEN KANSSA

YHTEISTYÖSSÄ HUOLTAJAN KANSSA TULEE MUISTAA TOISTA KUNNIOITTAVA KOHTAAMINEN JA VASTAVUORONIN VUOROVAIKUTUS. TYÖNTEKIJÄLLÄ TULEE OLLA AKTIIVINEN ROOLI VUOROVAIKUTUKSEN YLLÄPITÄJÄNÄ JA ALOITTEEN TEKIJÄNÄ.

HUOLEN TUNNISTAMINEN

HUOLI ON TYÖNTEKIJÄN KOKEMA TUNNE. HUOLEN TUNNISTAMINEN JA VARHAINEN PUUTTUMINEN OVAT TÄRKEITÄ AVUN OIKEA-AIKAISEKSI SAAMISEKSI. TÄRKEINTÄ ON KUITENKI OTTAA HUOLI PUHEEKSI.

HUOLEN VYÖHYKKEET

HUOLEN VYÖHYKKEISTÖ TOIMII HUOLEN ARVIOINNIN TYÖKALUNA. HUOLEN VYÖHYKKEISTÖ KERTOO MILLÄ TASOLLA HUOLEN TUNNE ON. TUNNE VOI OLLA HUOLETON, PIENEN HUOLEN, HARMAAN VYÖHYKKEEN TAI SUUREN VYÖHYKKEEN ALUEELLA. HUOLEN TASON TUNNISTAMINEN VOI AUTTAA JATKOTOIMENPITEIDEN VALINNASSA.

HUOLEN PUHEEKSIOTTO

TIETOINEN ENNAKOINTI AUTTAA HUOLEN PUHEEKSI OTTAMISTA JA AUTTAA TYÖNTEKIJÄÄ VALMISTAUTUMAAN TILANTEeseen. HUOLEN PUHEEKSI OTTAMISEN JÄLKEEN TULEE TILANNETTA TARKASTELLA UUDEN TIEDON POHJALTA.

LASTENSUOJELUILMOITUS

VARHAISKASVATUKSEN HENKILÖKUNTA KUULUU ILMOITUSVELVOLLISUUDEN PIIRIIN. LASTENSUOJELUILMOITUS TULEE TEHDÄ VIIPYMÄTTÄ. LASTENSUOJELUILMOITUKSEN VOI TEHDÄ VERKKOSIVUILLA TAI OLLA YHTEYDESSÄ SOSIAALIPÄIVYSTYKSEEN.

ERI TOIMIJA T

LAPSEN JA PERHEIDEN TUKENA VOI TOIMIA ERI PALVELUIDEN TOIMIJOITA. ERI LAPSIPERHEPALVELUIDEN TOIMIJOIDEN PALVELUIHIN KANNATTAA TUTUSTUA JA OLLA YHTEYDESSÄ TILANTEEN NIIN VAATIESSA.

Tämä opas perustuu opinnäytetyöhön

HUOLEN PUHEEKSI OTTAMISEN OPAS
VARHAISKASVATUKSEN HENKILÖSTÖLLE
- JULIA TIRRONEN, 2024

Lähteet

ASIKKALA. ASIKKALAN KUNTA. <[HTTPS://ASIKKALA.FI/](https://asikkala.fi/)>.

ERIKSSON, ESA & ARNKIL TOM ERIK 2012. HUOLI PUHEEKSI. OPAS VARHAISISTA DIALOGEISTA. STAKES, SOSIAALI- JA TERVEYSALAN TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISKESKUS. OPPOITA 60. 8.PAINOS. HELSINKI.
<[HTTPS://WWW.JULKARI.FI/BITSTREAM/HANDLE/10024/90845/URN_ISBN_978-951-33-1792-8.PDF?SEQUENCE=1&ISALLOWED=Y](https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/90845/URN_ISBN_978-951-33-1792-8.pdf?sequence=1&isAllowed=y)>.

NIVALA, ELINA & RYYNÄNEN, SANNA 2019: SOSIAALIPEDAGOGIIKKA KOHTI INHIMILLISEMPÄÄ YH-TEISKUNTAA. E-KIRJA. HELSINKI: GAUDEAMUS.

PÄIJÄT-SOTE. PÄIJÄT-HÄMEEN HYVIVOINTIALUEEN SOSIAALI- JA TERVEYDENHOITO PALVELUT.<[HTTPS://PAIJAT-SOTE.FI/](https://paijat-sote.fi/)>.

TERVEYDEN JA HYVINVOINNINLAITOS 2024. LASTENSUOJELUN KÄSIKIRJA.
<[HTTPS://THL.FI/JULKAISUT/KASIKIRJAT/LASTENSUOJELUN-KASIKIRJA/TYOPROSESSI/LASTENSUOJELUILMOITUS-JA-LASTENSUOJELUASIAN-VIREILLETULO/LASTENSUOJELUILMOITUS#MILLOIN%20TAYTY%20TEHD%C3%A4%20OILMOITUS](https://thl.fi/julkaisut/kasikirjat/lastensuojelun-kasikirja/tyoprosessi/lastensuojeluilmoitus-ja-lastensuojeluasian-vireilletulo/lastensuojeluilmoitus#milloin%20tayttaa%20tehd%C3%A4%20ilmoitus)>.

MÖNKKÖNEN, KAARINA 2018. VUOROVAIKUTUS ASIAKASTYÖSSÄ: ASIAKKAAN KOHTAAMINEN SOSIAALI- JA TERVEYSALALLA. E-KIRJA. HELSINKI: GAUDEAMUS.

HEINONEN, HANNA & IIVONEN, ESA & KORHONEN, MERJA & LAHTINEN, NINA & MUURONEN, KAISU & SEMI, RITVA & SIIMES, ULLA 2016. LASTEN OIKEUDET JA ASIKUISTEN VASTUUT VARHAISKASVATUKSESSA. JYVÄSKYLÄ: PS-KUSTANNUS.

OPPAAN KUVAT , CANVA PRO. WWW.CANVA.COM

TARKEMMAT VIITTAUKSET JA LÄHTEET LÖYTYVÄT OPINNÄYTETYÖSTÄ

Kittäien Julia

